

גליון נושא: 'לשאל במטולטלת'

בס"ד, יום ד' פרשת וילך, ג' תשרי תשע"ז. דיונים אקטואליים בסוגיות הנלמדות. פסחים דף קיג: לעורר לב המעיין בלבד, ואין לסמוך על הדברים 'הלכה למעשה' להצלחת הרב יאיר אהרון בן שרה מסעודה שליט"א בכל העניינים.

מטולטלת

בגמ' (פסחים דף קיג:) אמר רבה בר בר חנה אמר רבי שמואל בר מרתא אמר רב משום רבי יוסי איש הוצל מניין שאין שואלין בכלדיים, שנאמר (דברים יח יג) תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. דין זה נפסק להלכה בב"י ובשו"ע (יו"ד סימן קע"ט סעיף א'), אין שואלים בחוזים בכוכבים ולא בגורלות, שנאמר תמים תהיה עם ה' אלהיך. וכ"ש דאסור לשאול בקוסמים ומנחשים ומכשפים (פסקי מהרא"י סי' צ"ו).

כעת יש לדון האם מותר לשאול במטולטלת. והשאלה מתחלקת לשנים; אם שואל על דבר עתידי הנדון הוא, האם יש בזה איסור של תמים תהיה. ואם שואל בדבר עכשווי הנדון הוא האם יש בזה איסור של לא ימצא בך --- קסם קסמים (דברים יח י'), וכפי שפירש רש"י (שם) איזהו קוסם, האוחז את מקלו ואומר אם אלך אם לא אלך. וכן הוא אומר, (הושע ד, יב) עָמִי בְּעָצוֹ יִשְׁאֵל וּמְקֵלוֹ יִגִּיד לוֹ: וכן יש לדון האם יש בזה איסור משום דרכי האמורי. והאם יש בזה איסור של לא תנחשו (ויקרא יט כו).

1. איך זה עובד ?

כדי לדעת האם אסור או מותר, צריך מתחילה לברר איך זה פועל במציאות, ומזה יתברר גדרו הדין.

מטולטלת: פירושו תליון או שרשרת שתלוי בו אבן או משקולת, עם אפשרות להסתובב לכל הכיוונים (על פי רוב משתמשים עם תליון קריסטל, אבל גם בשאר אמצעים, כגון - זהב, כסף, מתכת, עץ, ואפילו אוזניות של נגן). שימושה העיקרי של השאלות באמצעות המטולטלת, הוא במתן תשובות על ידי תנודות של "כן" או "לא". בעצם - כל אדם מסוגל ויכול לשאול, ולקבל תשובות מהמטולטלת. אפשר אפילו ללמד ילד בן 3 להתרכז בשאלה, ומיד

פנינים

אין עוד מלבדו!

מעשה שהיה; עם המקובל הג"ר דניאל פריש זצ"ל בעל מחבר הספר 'זהר מתוך מדבש', במשך שנים ארוכות סבל מרורים מדלקת פרקים, שיש בזה כידוע כאבים איומים, ולא הועילו לו כל הרופאים והרפואות, והיה צריך לקחת תרופות ומשככי כאבים חריפים (קורטיזון).

מחוסר ברירה, טס במיוחד לרופא אלטרנטיבי (גוי) מפורסם בחו"ל, הידוע בהצלחותיו המרובות, אולם היה לבו נוקפו שמא אין זה מצד הקדושה אלא מכוחות של סיטרא אחרא, ולכן כאשר התחיל הטיפול היה שקוע בשרעפי קודש ומהרהר 'אין עוד מלבדו' - 'אין עוד מלבדו', למרבה הפלא הרופא מנסה פעם ופעמיים ואינו מצליח, עד שהגוי התייאש ואמר לו שכל פעולותיו אינם מועילים כאשר המטופל אינו מוכן להשתחרר ולאפשר למטפל להתחבר אליו, אולם הג"ר דניאל לא הסכים לציית להוראותיו, וטס הביתה בלי לטפל, באומרו; אילו היה זה מדרכי הקדושה היה מצליח להתחבר גם כשאני חושב 'אין עוד מלבדו' ומכך שאינו יכול להתחבר, מוכח שאינו מדרכי הקדושה (א.ח.ש.).

יש מוכיחים ממעשה זה לאסור את כל סוגי הטיפולים הללו, שאינם מצד הקדושה. אכן אין בזה הוכחה ניצחת, כי התנאי הבסיסי להצלחת הטיפול הוא הרפיית המטופל וחיבור רגשי עם המטפל. ומכיון שהג"ר דניאל היה מסויג ממנו ודבק במחשבותיו, לא היה אפשר לפעול בו כלום. ❖

המטולטלת תענה בכן או לא. משתמש מיומן מתייחס גם לעוצמת התנועה; תנועה חלשה יכולה להתפרש 'לא חלש', תנועות מסוימות יתפרשו כהבעת ספק (כדי להבין את תנועות המטולטלת - אפשר לנסות קודם על אוכל שודאי לא טוב כגון אקנומיקה, ולראות את תגובת השרשרת, ואז להתקדם למאכלים אחרים).

אלרגיות: מומחים בתחום מציינים; כמו בכל תחום ברפואה זה לא רק השיטה אלא בעיקר האדם שמטפל באמצעותה, כך גם בשיטת המטולטלת הוותק והנסיון של שנים רבות בתחום, מעניק להם עדיפות על אחרים בכך שהם מצליחים להתרכז בשאלה, ולדעת מה לשאול ואיך לשאול. לדוגמה, ההצלחות הבולטות ביותר הם בתחומי האלרגיות. וכעת, סיווג נכון של כל סוגי האלרגיות, ושאלות מדויקות וממוקדות, גורמים לכך שתתקבל תשובה נכונה תוך מספר שאלות בודדות. מומחים אלו מתעניינים ומתעדכנים כל הזמן בנושאי התזונה מה עלול לגרום לבעיות, ואז שואלים האם אכן מאכל זה גרם לפריחה, עד שמאתרים את המאכל האלרגי.

בתהליך דומה, משתמשים במטולטלת; כמכשיר לאבחון רפואי, כלי סיוע בתהליכי 'מח אחד', פתרונות להפרעות קשב וריכוז, ויש גם סיפורים של שימוש במטולטלת לגילוי מים ואוצרות טבע הקבורים עמוק באדמה.

2. ההגדרה של הגרי"ש אלישיב זצ"ל

אסור: כעת נעבור לפן ההלכתי; הנה בנדון היסודי כל סוגי המיסטיקה, יש פסק ברור ומפורסם של הגרי"ש אלישיב, שנכתב ע"י תלמידו המובהק הגרד"א מוגרנשטרן שליט"א, ואף הסכים הגרי"ש לפרסמו בשמו - שכל דרכי הרפואה החדשים הם בחזקת איסור עד שיתבררו בדרכי הברור, שהם פועלים בדרכי הטבע. כעת יש לדון כלפי כל דבר, האם הוא נחשב דרך הטבע, או לא. ולדעת הגרד"א מוגרנשטרן שליט"א יש לאסור להשמש במטולטלת, מכיון שאין לו הסבר מדעי אלא הסבר מיסטי על אנרגיות ושימוש בכוחות נעלמים, שאין בידינו להגדירם כדבר טבעי.

מותר: מאידך יש מתלמידי הגרי"ש אלישיב זצ"ל הסבורים שגם לשיטת הגרי"ש מותר לשאול במטולטלת, שהרי זה ברור שכל מציאות שיש לה הסבר הגיוני בחוקי הטבע אין חולק שמותר, כמו שכתבו הראשונים על מגנט שמותר, למרות שבמציאות הפיזית אין משהו שמושך את המגנט. ואף חשמל אינו משהו פיזי, וכל העולם פועל באמצעותו. גם לא יעלה על לב בר-דעת לטעון שאסור לדבר עם פלאפון, או לאסור להשתמש עם אנרגיית החשמל, משום 'דרכי האמורי'. כך גם מטולטלת מכיון שיש אנרגיה בעולם ומכחו זו המטולטלת אין שום סיבה לאסור זאת.

וכן שמעתי מתלמיד חכם מופלג שליט"א שנכנס בעצמו להגרי"ש אלישיב זצ"ל לברר האם מותר לטפל בשיטה זו, והשיב לו הגרי"ש למעשה שיברר יחד עם הג"ר מרדכי גרוס שליט"א איך פועל המטולטלת ויגדירו האם זה מוגדר כדבר טבעי, ואכן ליבן את כל צדדי העניין עם הגר"מ גרוס במשך 6 שעות, והסיקו להתיר לשאול במטולטלת על אלרגיות וצרכי רפואה, אך לא לדברים עתידיים. והוסיף הגרי"ש אלישיב שבכל מקרה של התנגשות בין עמדת הרפואה הקונבנציונלית לעמדת המטולטלת, חובה לציית לדעת הרפואה הקונבנציונלית. ואפשר לפעול עם המטולטלת רק במהלך - אם לא יעזור, לפחות לא יזיק.

3. האוסרים

שמעתי מכמה חכמי הוראה שליט"א שלגבי שאלות על העתיד (שניתן לראות במטולטלת, לפי הסברי המטפלים, כמה ילדים יש וכמה יהיו, ואם יהיו זכרים או נקבות) ודאי אסור להשתמש בזה, כיון שאסור לאדם לחקור אחר העתידות, כלשון רש"י על הפסוק (דברים יח יג) תַּמִּים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ: התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו.

ולענין שאלות על ההווה, כבר הכריע הגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל (שו"ת שבט הלוי חלק ט' סימן קע"ד), במכתב לבנו הג"ר חיים מאיר הלוי ואזנר שליט"א, שאין להשתמש בזה, וגם לצרכי רפואה מצוה להתרחק מזה, אבל אין צריך למחות במי שעושה זאת לרפואה. ועיין שם שמתחילה חשש

מנהג ישראל תורה

כוחות נסתרים

איך: על השאלה כיצד עובדת המטוטלת? נאמרו תשובות רבות - (אין כאן ענין להתפלסף, השאלה היא האם זה נוגד את ההלכה) ההסבר ההגיוני המקובל הוא, שהמטוטלת ביכולתה למדוד את האנרגיות הפנימיות שלנו, והיא משמשת בתפקיד של מתורגמן לשינויים באנרגיה, המונע בהתאם לאנרגיות המוקרנות מהמחזיק בה (על ידי השרירים או באמצעים אחרים). כאשר דרך השימוש במטוטלת, השואל מתחבר לאפשרות להעלות את האינפורמציה מתת המודע, אל המודע. יש טוענים שזה מכח אנרגיות חיצוניות. אך כולם מסכימים, שאין למטוטלת "יכולת" או "הבנה" עצמאית, ואין היא אלא כלי בידי המחזיק בה.

מגנט: לדברי המתירים, המטוטלת אינו כישוף ולא כוחות נסתרים, אלא שכאשר אדם מחזיק דבר שלא טוב לו הגוף יודע את זה ומשדר את זה לשרשרת, ומה שיש דרך לכך באמצעות מרחוק אינו פוסל את האפשרות מקרוב. למרות כל המפקפקים; המציאות הוא שזה עובד, כמו חיטה הנזרעת באדמה שצומחת גם כאשר הזורע לא מבין איך זה עובד. וכבר כתבו הראשונים שאין שום איסור במגנט שהוא מציאות, וגם זה משהו מציאותי. (ר.ר.).

מדויק: משתמשים וותיקים מספרים, שהאבחון של המטוטלת פועל באופן מעניין ומדהים. מעשה שהיה; באדם שאסור לו סוכר, והכינו לו שלא בפניו 10 כוסות קפה; 9 עם סוכר, 1 עם סוכרזית, עירבבו את כל הכוסות ביחד, ואכן תוך שניות בודדות איתר באמצעות המטוטלת את הכוס קפה עם הסוכרזית שמתר לו ושתהו לרוויה. המטפלים מצהירים; אנחנו מודעים שבסופו של דבר זה מצליח רק כ- 80%, אבל גם כל סוגי הרפואות בעולם, אין להם הצלחה מוכחת של- 100%. ❖

אולי זה כישוף, ושוב הוסיף בכתב ידו שנתברר לו שאינו כישוף. והדגיש שם בתשובתו שזה נכתב מקופיא שלא בעיון כל הצורך.

כעין זה הוראת הג"ר משה שאול קליין שליט"א (קובץ פעמי יעקב גליון סט חודש שבט תשס"ט עמוד קמט) שיש להמנע מלהשתמש במטוטלת שאין דרך פעולתה מובנת לכלל הציבור, ולכן יש בזה חשש איסור משום דרכי האמורי, ואינו דומה למסאג' וכדומה המותרים שהם פעולות המובנות לכלל הציבור, אך שיטת טיפול כמו מטוטלת והדומין לה אין מובן לרוב בני אדם אופן פעולתם ולכן יש להמנע מהם.

דעת הגר"נ קרליץ שליט"א, וכן מורים בבית הוראה בראשות הגר"נ קרליץ שליט"א - שאסור לשאול שאלות במטוטלת. וכן שמעתי מאחד מהמטפלים בשיטת 'מח אחד' ששמע בעצמו מהגר"מ הלברשטאם זצ"ל שלמרות שהוא מתיר לו לרפא על ידי 'מח אחד', בכל זאת מטוטלת אסור (ר.פ.).

הגר"ר מנשה ישראל רייזמן שליט"א בשיעורו אומר שאחרי שבדק את הענין ויש לו מידע מקיף על כל סוגי הרפואה הבלתי אלטרנטיבית, דעתו נוטה שמטוטלת יש בזה איסור, לפחות מצד ההשקפה. שכיון שיש לו מטוטלת הוא לא מבקש כלום מהקב"ה, שבכל דבר הוא שואל את המטוטלת, וכפי ששמע מיהודי שלא הסכים לסגור שידוך לבנו, עד שישאל את המטוטלת האם אכן בני הזוג מתאימים זה לזה. וכן שמעתי מהגר"נ קופשיץ שליט"א שאין לשאול כלל מטוטלת.

טעמי האיסור: הרחבת דברים בטעמי האיסור לשאול במטוטלת, משום חששות של עבודה זרה וכישוף ומעונן ומנחש; במאמר משמרת הקודש [הגר"ר נתן לייטער שליט"א ניו יורק תשס"ח], ובקונטרס אל תפנו [הגר"ר יצחק שטיין שליט"א תשס"ה], ובספר לא נחש ביעקב [הגר"ר נועם אלימלך ארן שליט"א], ובקובץ גינת ורדים כ"ב מאמר מאת הג"ר יואל הכהן שוורץ שליט"א (לדופקי בתשובה).

לא

4. המתירים

המתירים לכתחילה לשאול במטולטלת ללא שום פקפוק הם, הגר"א פאלק שליט"א בעל "מחזה אליהו", והגר"ר גבריאל קרויס שליט"א גאב"ד מנצ'סטר. וכן שמעתי להתיר בשם הג"ר לייביש מפאשוורסק שליט"א שהתיר לגברת ג' בלונדון לשאול במטולטלת, אולם הגביל את ההיתר שהוא רק לאלרגיות ולא לברר עתידות.

וכן שמעתי בשם הגרשז"א אולמן שליט"א שמותר לכתחילה לפעול עם המטולטלת ואין בזה שום איסור אפילו כשאינו לצורך רפואה, ורק עתידות אסור משום תמים תהיה (א.מ.). וכן שמעתי להתיר בשם הג"ר שמאי גרוס שליט"א. וכן יש הרבה מיקרי קרתא דירושלים שליט"א שפועלים בעצמם ומתירים לכתחילה לשאול במטולטלת. ❖

הערות מבני החבורה

תחזית מזג האוויר

שאלה: האם יש איסור להתעדכן בתחזית מזג האוויר, דהנה כתוב (ויקרא יט כו) וְלֹא תַעֲוֹנוּ: ופירש רש"י (שם) לשון עונות ושעות, שאומר יום פלוני יפה להתחיל מלאכה, שעה פלונית קשה לצאת. וצריך לברר האם תחזית מזג האוויר של החזאים הוא בכלל זה.

בשלמא לדעת הרמב"ם (פ"א מע"ז ה"ח וט') שהאיסור נאמר רק כשזה על ידי איצטגנינות. שפיר יש להתיר בתחזית מזג האוויר שאינו ניחוש ולא מזל, אלא בירור המציאות. אולם לשיטת הב"י (יו"ד סי' קע"ט) בדעת הטור, שהמחשב שעות ועיתים עובר על לא תעוננו, גם אם אין זה על פי איצטגנינות. אם כן לכאורה גם בירור המציאות אסור, וצריך ביאור מדוע סמכו העולם להתעדכן בתחזית מזג האוויר.

עוד יש לדון לאיסור, מכח המבואר בגמ' (פסחים דף קיג:): שאסור לחזות בכוכבים משום תמים תהיה עם ה' אלהיך (דברים יח יג), ופירש רש"י שלא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות: ולכאורה גם עדכון בשירות המטראולגי זה כמו לגלות עתידות על ידי החיזוי בכוכבים (ו.ו.).

תשובה: כתב הג"ר שמאי קהת הכהן גרוס שליט"א (שו"ת שבט הקהתי חלק ב' סימן שכ"ב), שמותר להתעדכן בתחזית מזג האוויר ואין בזה איסור של תמים תהיה עם ה' אלהיך שנאסר בזה לחקור אחר עתידות (כדברי רש"י שם), משום שהוא רק בירור המציאות, ומוכיח כן ממה שכתוב בגמ' (יומא דף כא:): במוצאי יו"ט האחרון של חג הכל מסתכלין לעשן המערכה, נוטה כלפי צפון עניים שמחין ובעלי בתים עצבים מפני שגשמי שנה מרובים, נוטה כלפי דרום וכו', ועיין שם במהרש"א. מבואר שאין איסור לברר ולהתעניין מה עומד להיות מזג האוויר. [ושם גרע טפי, שאינו בירור המציאות אלא ראית העתיד על ידי העשן, ואעפ"כ מותר].

ויש להוסיף דמסברא נראה פשוט שמותר, כי יש להבדיל בין חזאי המודיע את המציאות הקיימת עכשיו, רק שאינה נראית לאדם הפשוט (אדם פשוט רואה מרחק קטן, וחזאי רואה מרחק גדול. אדם פשוט רואה עננים בשמים יודע שירד גשם היום בצהרים, ואילו חזאי רואה זרמים שונים במרחק מאות אלפי ק"מ מבין שתוך שבוע יהיה שלג בחרמון), בניגוד לאיסור לחזות בכוכבים שהמציאות אינה קיימת עכשיו, ורק יוצר בעתיד דבר חדש (מ.ז. / צ.ד.).

ועוד הרי לשיטת כמה פוסקים - בכל סוגי הרפואות האלטרנטיביות, ההיתר נאמר רק לדברים שהם כבר קיימים בהווה (כגון; בירור אלרגיות, ממה נובע כאבי הראש), ולא לדברים של העתיד (כגון; האם שידוך פלוני יעלה יפה, כמה ילדים יולדו לאדם זה, כמה שנים יחיה), ושפיר מובן שעננים וכיוונו זרימת אויר וכדומה מוגדר כדבר עכשווי, ואינו דומה לראיה בכוכבים שהוא דבר עתידי.

עוד יש ליישב לדעת הרמב"ן (בתשובה הובא בב"י יו"ד סימן קעט), והגר"א (יו"ד סימן קע"ט ס"ק ז'), שהאיסור הוא לחזות באיצטגנינות, אבל אחרי שכבר יודע מה יש באיצטגנינות צריך לחשוש וליזהר ממה שאומרים, ממילא כאשר החזאים כבר יודעים, מותר לחוש לדבריהם. ❖

'עומק הפשט'

נייד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823

הנושא לשבוע הבא גליון מספר 81 יום ג' פרשת האזינו ט' תשרי תשע"ז.

ריפוי בשיטת הילינג (אנרגיה).

ניתן לשלוח – רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

נא לתרום בעין יפה! תזכו למצוות, וכתובה וחתימה טובה.

לקבלת הגיליון בדוא"ל 5047867@gmail.com